

Sygn. akt I ACa 678/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SA Joanna Kurpierz
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2012 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy J.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna (...)w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 24 maja 2012 r., sygn. akt I C 21/12

1) oddała apelację;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 678/12

UZASADNIENIE

Powódka Gmina J. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej (...) w W. kwoty 199.957,27 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.03.2011 r.

W uzasadnieniu podała, że zawarła w trybie zamówienia publicznego umowę o roboty budowlane z (...) sp. z o.o. oddział w Polsce, a strona pozwana udzieliła wykonawcy ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu, gwarantującej nieodwołalną i bezwarunkową zapłatę należności do kwoty 199.957,27 zł. z tytułu wymagalnych kar umownych niezapłaconych przez zobowiązanego. Wykonawca nie wykonał przedmiotów odbioru

określonych w umowie w terminie, co skutkowało naliczeniem kar umownych, wezwaniem wykonawcy do ich zapłaty, a następnie wezwaniem strony pozwanej do zapłaty, która pomimo braku podstaw do odmowy, nie nastąpiła.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc w pierwszej kolejności, że odmówiono zapłaty sumy gwarancyjnej na skutek niespełnienia warunków formalnych, żądanie wypłaty sumy gwarancyjnej jest sprzeczne z celem gwarancji i stanowi nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c., nadto z wykładni gramatycznej umowy nie wynikają podstawy do naliczania kar umownych za 31 przedmiotów odbioru, jak to uczyniła strona powodowa, a jedynie możliwość naliczenia jednostkowej kary wysokości 9.997,86zł.

Wyrokiem z dnia 24 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Bielsku – Białej zasądził od pozwanego na rzecz powódki 99.978,60zł z odsetkami od dnia 20 marca 2011r., w pozostałej części powództwo oddalił, zasądził od pozwanego na rzecz powódki 4.999 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu ustalił, iż w dniu 8 lutego 2010 r. powódka zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w Irlandii Oddział w Polsce umowę o wykonanie rozbudowy obiektu sportowego na obiekt kulturalno-sportowy w J.. W umowie przewidziano m.in. w § (...) wynagrodzenie wykonawcy w wys. 1.999.572,72 zł. brutto i zastrzeżono kary umowne w wys. 0,5 % wynagrodzenia umownego brutto za zwłokę w przedmiocie odbioru. Załącznikiem do umowy był harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji projektu, zawierający łącznie 31 szczegółowych pozycji.

(dowód : umowa - k. 819, harmonogram - k. 261)

W dniu 8.02.2010 r. strona pozwana wystawiła gwarancję należytego wykonania kontraktu dla strony powodowej, gwarantując nieodwołalnie i bezwarunkowo zapłatę należności do kwoty 199.957,27 zł., do zapłacenia których na rzecz strony powodowej (...) sp. z o.o. jest zobowiązana z tytułu wymagalnych kar umownych w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy o wykonanie rozbudowy obiektu sportowego na obiekt kulturalno-sportowy w J.. W gwarancji zastrzeżono m.in., że odpowiedzialność pozwanej jest wyłączona w przypadku doręczenia żądania wypłaty gwarancji niezgodnie z warunkami określonymi w gwarancji oraz w przypadku nieistnienia zobowiązania będącego przedmiotem gwarancji.

(dowód :gwarancja - k. 42)

Aneks z dnia 15.12.2010 r. przedłużono okres gwarancji do 2.03.2011 r.

(dowód :aneks – k. 14)

W trakcie wykonywania robót budowlanych sporządzono 10 częściowych protokołów odbioru, z których wynika łącznie 11 pozycji odbieranych zakresów robót. Z poszczególnych zakresów jedynie „fundamenty stan zerowy” zostały wykonane terminowo.

(dowód :protokoły - k.80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96 / 98, harmonogram - k. 26 , zeznania A. D. - k. 106)

Pismem z dnia 1.02.2011 r. strona powodowa wezwała (...) Sp. z o.o. do zapłaty kwoty 199.957,27 zł. stanowiącej kwotę gwarancji nienależytego wykonania umowy.

(dowód :wezwanie - k. 16)

Pismem z dnia 10.02.2011 r., podpisanym przez wójta i skarbnika powodowej gminy, których podpisy potwierdził Bank (...) w J., wezwano stronę pozwaną do zapłaty kwoty 199.957,27 zł. stanowiącej kwotę gwarancji należytego wykonania umowy.

(dowód :pismo – k. 19)

Powyższy stan faktyczny ustalił sąd pierwszej instancji na podstawie powołanych dokumentów, które nie były w trakcie procesu kwestionowane oraz na podstawie wiarygodnych zeznań świadka A. D.. Nie dokonywał sąd pierwszej instancji

ustaleń na podstawie zeznań świadka Z. S., albowiem nie zawierały one danych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz na podstawie jednostronnych dokumentów prywatnych - pism wykonawcy i podwykonawcy robót budowlanych, gdyż nie mogły one stanowić miarodajnego dowodu dla oceny przebiegu procesu budowlanego i przyczyn opóźnień.

W ocenie sądu pierwszej instancji powództwo jest częściowo uzasadnione.

Podstawę dochodzonych przez stronę powodową roszczeń stanowiła udzielona przez stronę pozwaną gwarancja ubezpieczeniowa zwykła, zatem dla oceny zasadności żądania zdaniem sądu pierwszej instancji należało zbadać czy istnieje zobowiązanie (...) do zapłaty kar umownych. Zdaniem sądu pierwszej instancji nie było podstaw do przyjęcia, że istniało 31 odrębnych przedmiotów odbioru, za wykonanie których ze zwłoką wykonawca miałby płacić kary umowne. Częściowych protokołów odbioru było 10, z ich treści wynika, że było 11 odrębnych przedmiotów odbioru i tylko za taką ilość robót wykonanych ze zwłoką można było żądać kary umownej. Jedne roboty zostały wykonane w terminie zatem należna kara umowna wynosiła 99.978,60 zł (10 x 9.997,86, kwota 9.997,86 to 0,5% z kwoty 1.999.572,72 zł).

W pozostałej części sąd pierwszej instancji powództwo oddalił. O kosztach orzekł na mocy art. 100 kpc biorąc pod uwagę, że powódka utrzymała się ze swoim żądaniem w około 50%.

Od wyroku tego wniosła apelację powódka.

Zaskarżyła wyrok w punkcie 1 i 3.

Domagała się zmiany wyroku i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 99 978,61 zł t.j. kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy żądaniem pozwu a kwotą zasądzoną w pkt. 1 zaskarżonego wyroku wraz z odsetkami od dnia 20 marca 2011 r. do dnia zapłaty i obciążenia pozwanego kosztami procesu za obie instancje, w tym kosztami zastępstwa procesowego w obu instancjach,

ewentualnie wnosila o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt. 2 i 3 wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 65 kc i art. 353¹ kc poprzez przyjęcie interpretacji postanowień umownych z pominięciem zasady swobody umów i zgodnego zamiaru stron i celu umowy,
- a nadto sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że było 10 przedmiotów odbioru.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki zasadna nie jest i skutku odnieść nie może. Wbrew podnoszonym przez skarżącą zarzutom sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego materiału dowodowego nie przekroczył

zasady swobodnej oceny dowodów, prawidłowo też zastosował prawo materialne.

Rację ma sąd pierwszej instancji, że podstawę dochodzonych przez powódkę roszczeń stanowiła udzielona przez pozwanego gwarancja ubezpieczeniowa. Podziela Sąd Apelacyjny poczynione przez sąd pierwszej instancji wywody, których nie ma potrzeby szczegółowo powtarzać, iż łącząca strony umowa była tzw. gwarancją zwykłą, podobną do umowy poręczenia, której treść nawiązuje do zabezpieczanego stosunku prawnego. Wynika to z treści udzielonej gwarancji. Wskazano w niej bowiem jako przesłankę wyłączającą odpowiedzialność gwaranta m.in. przypadek

nieistnienia lub unieważnienia zobowiązania będącego przedmiotem gwarancji. Prawidłowo więc sąd pierwszej instancji dla rozstrzygnięcia o zasadności roszczenia powódki badał czy istnieje i w jakiej wysokości zobowiązanie (...) sp. z o.o. do zapłaty kar umownych, gdyż tylko zapłatę takich kar umownych gwarantowała pozwana. Nie może tych ustaleń podważyć zawarty w apelacji zarzut powódki, iż udzielone przez pozwanego zabezpieczenie służyło pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Nikt nie kwestionuje, że gwarancja miała służyć zabezpieczeniu roszczeń o zapłatę kar umownych lecz tylko wtedy gdy (...) sp. z o.o. byłaby do zapłaty takich kar zobowiązana i tylko w takiej wysokości w jakiej kary te faktycznie miałyby zapłacić B., a nie jak twierdzi powódka zawsze kwotę 199.957,27 zł.

W umowie przewidziano wynagrodzenie wykonawcy w wysokości 1.999.572, 72zł brutto i zastrzeżono kary umowne w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego brutto **za zwłokę w odbiorze przedmiotu odbioru**. Wynika to z treści (...) umowy. Prawidłowo, wbrew zarzutom skarżącej przyjął sąd pierwszej instancji, że nie istniało 31 odrębnych przedmiotów odbioru w rozumieniu (...) umowy. Częściowych protokołów odbioru było 10, z treści tych protokołów wynika, że było 11 odrębnych przedmiotów odbioru, odrębnie ujęto w protokole nr (...) zbiorczo roboty elektryczne. Niezasadnie zarzuca skarżąca, że powinno się zliczyć każdą pozycję z harmonogramu robót, albowiem nie każda pojedyncza pozycja podlegała odrębnemu odbiorowi. Nadto co słusznie podkreślił sąd pierwszej instancji niektóre pozycje przedstawiają wartość o wiele niższą od wysokości kary umownej. Na przykład wartość zewnętrznej linii zasilającej to kwota 2.844,14zł, montaż gniazd i wyłączników to 4.980zł, wentylacja mechaniczna pomieszczenia higieniczno – sanitarnego to 1.738,16zł. Nie można zatem podzielić stanowiska skarżącej, że zgodnym zamiarem stron było naliczenia kary umownej w wysokości 9.997,86zł za niewykonanie w terminie np. roboty za 1.738, 16zł. Wskazać także trzeba, że w umowie przewidziano karę umowną za odstąpienie w ogóle od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 6% wynagrodzenia umownego brutto co daje łącznie 119.974, 16zł, co również przemawia za takim rozumieniem przepisów umowy jaki przyjął sąd pierwszej instancji, gdyż nielogicznym jest aby kara umowna za zwłokę w wykonaniu robót z opóźnieniem była wyższa, niż kara umowna za niewykonanie robót w ogóle. Chybione są w tym stanie rzeczy zarzuty naruszenia prawa materialnego, czy to art. 353¹ kc, czy to art. 65 kc. Brak jest podstaw do podzielenia zarzutu skarżącej, iż inny był zgodny zamiar stron umowy, niż to ustala sąd pierwszej instancji. Wskazać też należy, że zaprezentowane przez sąd pierwszej instancji rozumienie umowy nie jest sprzeczne z treścią art. 65kc. Wynika ono z przede wszystkim z treści umowy, dokonana przez sąd pierwszej instancji wykładnia bierze pod uwagę okoliczności, w których oświadczenie woli stron zostało złożone, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje. Nie było w tym stanie rzeczy podstaw do dokonywania innej wykładni tej umowy, w szczególności powódka nie przedstawiła przekonujących dowodów, z których wynikałoby, że zamiar i cel umowy był inny, niż to wynika z dosłownego brzmienia umowy (art. 65 §2 kc). Świadkowie wskazani przez powódkę zeznawali na inne okoliczności, nadto nie byli stroną umowy. Podkreślić też należy, iż treść umowy w pierwszym rzędzie ustala się na podstawie literalnej treści umowy, nie można za pomocą artykułu 65§2 kc nadawać oświadczeniom woli stron umowy innego sensu, niż to wynika z jej zapisanej treści.

Reasumując, wbrew zarzutom skarżącej sąd pierwszej instancji dokonał właściwej interpretacji postanowień umowy o roboty budowlane i udzielonej przez pozwaną gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania kontraktu i prawidłowo wyliczył należną powódce z tego tytułu kwotę. Prawidłowo też rozstrzygnął o kosztach procesu. Zatem apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.